

Zadeva C-39/20**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

27. januar 2020

Predložitveno sodišče:

Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče, Nizozemska)

Datum predložitvene odločbe:

24. januar 2020

Tožeča stranka:

Staatssecretaris van Financiën

Tožena stranka:

Jumbocarry Trading GmbH

Predmet postopka v glavni stvari

Postopek v glavni stvari se nanaša na spor med Staatssecretaris van Financiën (državni sekretar za finance, Nizozemska, v nadaljevanju: državni sekretar) in družbo Jumbocarry Trading GmbH (v nadaljevanju: družba Jumbocarry Trading) o pozivu za plačilo carin, izdanemu družbi Jumbocarry Trading.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Ta predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU se nanaša na zastaranje carinskih dolgov. Zlasti gre za vprašanje, ali se lahko določbe o zadržanju teka zastaralnega roka carinskega dolga uporabljajo za carinski dolg, ki je nastal pred začetkom veljavnosti teh določb, a takrat še ni zastaral.

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali se člena 103(3)(b) in 124(1)(a) Uredbe (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije

- uporabljata za carinski dolg, ki je nastal pred 1. majem 2016 do takrat še ni zastaral?
2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen: ali načeli pravne varnosti in varstva legitimnih pričakovanj preprečujeta uporabo teh členov?

Navedene določbe prava Unije

- Člen 221(3) Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 4, str. 307, v nadaljevanju: Carinski zakonik Skupnosti)
- Členi 22(6), 29, 103(1) in (3), 124(1)(a) ter 288(2) Uredbe (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije (UL 2013, L 269, str. 1, v nadaljevanju: Carinski zakonik Unije)
- Člen 8(1) Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/2446 z dne 28. julija 2015 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta o podrobnih pravilih v zvezi z nekaterimi določbami Carinskega zakonika Unije UL 2015, L 343, str. 1, v nadaljevanju: Delegirana uredba 2015/2446)

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Družba Jumbocarry Trading je 4. julija 2013 za sprostitev v prosti promet deklarirala pošiljko izdelkov iz porcelana. Pri tem je kot državo porekla navedla Bangladeš, zaradi česar je uporabila ničodstotno preferencialno carinsko tarifo. Ko se je izkazalo, da v zvezi s tem predloženo potrdilo o poreklu ni pravilno, je Inspecteur van de Belastingdienst (inšpektor davčne uprave, Nizozemska, v nadaljevanju: inšpektor) družbo Jumbocarry Trading 1. junija 2016 pisno obvestil, da namerava carine naknadno izterjati po 12-odstotni standardni stopnji. V istem dopisu je družbi omogočil, da v zvezi s tem v roku 30 dni izrazi svoje stališče. Družba Jumbocarry Trading je bila 18. julija 2016 z zahtevkom za plačilo obveščena o zadevnem carinskem dolgu, ki je nastal 4. julija 2013.
- 2 Pred sodiščem druge stopnje, Gerechtshof Amsterdam (pritožbeno sodišče v Amsterdamu, Nizozemska: v nadaljevanju: pritožbeno sodišče), je bilo sporno, ali je carinski dolg pred 18. julijem 2016 že ugasnil.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 3 Gerechtshof (pritožbeno sodišče) je menilo, da je s členom 124(1)(a) Carinskega zakonika Unije določeno, da carinski dolg ugasne, kadar dolžnik o njem ne more več biti obveščen v skladu s členom 103 Carinskega zakonika Unije, to je po poteku treh let po nastanku carinskega dolga. To bi pomenilo, da je zadevni carinski dolg ugasnil že pred 18. julijem 2016. Vendar člen 103(3)(b) Carinskega zakonika Unije določa tudi, da se ta rok treh let zadrži od trenutka, ko so carinski

organi dolžnika obvestili, da ga nameravajo obvestiti o carinskem dolgu, in sicer za trajanje obdobja, v katerem ima dolžnik možnost, da izrazi svoje stališče. V skladu s členom 8(1) Delegirane uredbe 2015/2446 ta rok znaša 30 dni. Če se uporabi člen 103(3)(b), zadevni carinski dolg 18. julija 2016 še ni zastaral.

- 4 Vendar v primeru, kakršen je obravnavani, po mnenju Gerechtshof (pritožbeno sodišče) uporabo zgoraj navedenih določb preprečujeta načeli pravne varnosti in varstva legitimnih pričakovanj, ki veljata v pravu Unije. Po mnenju Gerechtshof (pritožbeno sodišče) za družbo Jumbocarry Trading – glede na datum objave Carinskega zakonika Unije (10. oktobra 2013) – ob nastanku carinskega dolga (4. julija 2013) ni bilo jasno in predvidljivo, da bo lahko soočena z zadržanjem teka zastaralnega roka za obdobje 30 dni. Zato Gerechtshof (pritožbeno sodišče) meni, da je treba preučiti na podlagi Carinskega zakonika Skupnosti (predhodnik Carinskega zakonika Unije), ali je bila družba Jumbocarry Trading o carinskem dolgu pravočasno obveščena. Tudi v členu 221(3) Carinskega zakonika Skupnosti je bil določen zastaralni rok treh let, ne pa tudi zadržanje njegovega teka. Zato je pritožbeno sodišče razsodilo, da je carinski dolg pred 18. julijem 2016 zaradi zastaranja že ugasnil.
- 5 Nato je državni sekretar vložil kasacijsko pritožbo pri Hoge Raad (vrhovno sodišče, Nizozemska). Pritožbeni razlog se nanaša na zgornja stališča Gerechtshof (pritožbeno sodišče).

Kratka predstavitev utemeljitve predloga

- 6 Pri ugotavljanju časovnega področja uporabe nove določbe je v skladu s sodno prakso Sodišča treba razlikovati med postopkovnimi in materialnopravnimi pravili. Pri postopkovnih pravilih je na splošno treba šteti, da se uporabljajo od dneva začetka njihove veljavnosti, v nasprotju s pravili materialnega prava, ki se običajno razlagajo tako, da se nanašajo na položaje, ki so nastali pred začetkom njihove veljavnosti samo, če iz njihovega besedila, ciljev ali strukture jasno izhaja, da jim je treba pripisati tak učinek. Poleg tega se novo pravno pravilo uporablja od uveljavitve akta, v katerem je vsebovano, in čeprav se ne uporablja za pravne položaje, ki so nastali in se v celoti končali pred to uveljavitvijo, pa se uporablja neposredno za prihodnje učinke položaja, ki je nastal v času veljave prejšnjega zakona, in za nove pravne položaje. Pravila, upoštevna v obravnavani zadevi, veljajo v skladu s členom 288(2) Carinskega zakonika Unije od 1. maja 2016.
- 7 Iz sodne prakse Sodišča ni mogoče brez upravičenega dvoma razbrati, ali je pravilo, v katerem je – kakor je v členu 103(3) Carinskega zakonika Unije – določeno zadržanje teka zastaralnega roka, treba šteti za materialnopravno pravilo.
- 8 V sodbi v zadevi Molenbergnatie (C-201/04, EU:C:2006:136, točka 41) je Sodišče v zvezi z uporabo določb takrat novega Carinskega zakonika Skupnosti navedlo, da je za dejansko stanje, iz katerega izhaja carinski dolg in je nastalo pred začetkom veljavnosti Carinskega zakonika Skupnosti, treba uporabiti po eni strani materialnopravne določbe prejšnje ureditve in po drugi strani postopkovne

določbe Carinskega zakonika Skupnosti. V okviru tega je Sodišče v skladu s tem o členu 221(3) Carinskega zakonika Skupnosti v različici s 1. januarja 1994 odločilo:

„Posledično je torej treba, ker je po poteku roka, določenega v členu 221(3) Carinskega zakonika, dolg zastaral in posledično ugasnil, šteti, da je v tej določbi vsebovano pravilo materialnega prava.“

- 9 Če je rok treh let za izterjavo carinskega dolga v skladu s pravili Carinskega zakonika Skupnosti potekel 1. maja 2016, je na podlagi sodbe v zadevi Molenbergnatie mogoče sklepati, da je zadevni dolžnik dosegel končni pravni položaj, za katerega se nova pravila ne smejo več uporabljati. Vendar v obravnavanem primeru carinski dolg družbe Jumbocarry Trading 1. maja 2016 še ni zastaral. Glede tega se položaj družbe Jumbocarry Trading razlikuje od položaja, na katerega se nanaša točka 41. sodbe v zadevi Molenbergnatie.
- 10 Po eni strani bi bilo mogoče trditi, da zadržanje teka zastaralnega roka carinskega dolga preprečuje, da bi ta dokončno ugasnil. Glede na to je treba samo pravilo o zastaranju, zastaralni rok in predvidene primere, v katerih se ta rok zadrži, šteti za enotno ureditev. To bi pomenilo, da je družba Jumbocarry Trading 4. julija 2013 dosegla končni pravni položaj v zvezi s povezanimi pravili o zastaranju, določenimi v Carinskem zakoniku Skupnosti, tako da se zanj ne smeta uporabljati niti člen 103 niti člen 124(1) Carinskega zakonika Unije, če vsebujeta drugačna pravila. V tem primeru ne bi bilo pomembno, da carinski dolg družbe Jumbocarry Trading 1. maja 2016 še ni zastaral.
- 11 Po drugi strani pa bi bilo mogoče trditi, da je pravilo, s katerim je določen zgolj iztek roka, treba razlikovati od pravil, v skladu s katerimi je iztek tega roka odvisen od procesnega akta med postopkom naknadne izterjave. Tako v obravnavanem primeru obveznost zaslišanja dolžnika pred obvestilom o carinskem dolgu, določena v členu 22(6) Carinskega zakonika Unije, zadržuje iztek roka. To zadržanje zaradi sprejetja procesnega akta (zaslišanje družbe Jumbocarry Trading) se lahko torej šteje za postopkovno pravilo, ki je neločljivo povezano s členom 22(6) Carinskega zakonika Unije. Ker se pri postopkovnih pravilih šteje, da se uporabljajo od trenutka, ko začnejo veljati, bi to pomenilo, da je bilo člena 124(1)(a) in 103 Carinskega zakonika Unije v okviru postopka za naknadno izterjavo carinskega dolga, ki je nastal v času veljavnosti Carinskega zakonika Skupnosti, če se je ta postopek začel 1. maja 2016 ali pozneje, treba uporabljati takoj.
- 12 Glede na zgornje preudarke na podlagi členov 124(1)(a) in 103(3) Carinskega zakonika Unije ni mogoče brez težav sklepati, ali se takšne določbe po 1. maju 2016 uporabljajo za nameravano naknadno izterjavo carinskega dolga, ki je nastal med veljavnostjo Carinskega zakonika Skupnosti in 1. maja 2016 v skladu s tem carinskim zakonikom še ni ugasnil zaradi zastaranja. Na podlagi tega Hoge Raad (vrhovno sodišče) Sodišču zastavlja prvo vprašanje za predhodno odločanje.

- 13 Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, ostaja vprašanje, ali je pravilno mnenje Gerechtshof (pritožbeno sodišče), da je uporaba zadevnih določb Carinskega zakonika Unije v nasprotju z načelom pravne varnosti in varstva legitimnih pričakovanj ter jih zato zoper družbo Jumbocarry Trading ni mogoče uporabiti.
- 14 To mnenje bi bilo mogoče utemeljiti s trditvijo, da ob nastanku carinskega dolga ni bilo jasno in predvidljivo, da se bodo carinska pravila o naknadni izterjavi in zastaranju spremenila v smislu, da bo uzakonjena pravica do zaslišanja pred vsako naknadno izterjavo, ki jo izvede carinski organ, iz nje pa bo posledično izhajalo, da se zastaralni rok zadrži za obdobje, določeno v členu 8(1) Delegirane uredbe 2015/2446.
- 15 Vendar pa bi bilo mogoče trditi tudi, da dolžnik ob vložitvi carinske deklaracije ne sme domnevati, da se postopkovna pravila ne bodo spremenila. Pri spremembi postopkovnih pravil mora zakonodajalec Unije pretehtati med, na eni strani, interesi Unije, katerim ta ukrep koristi, in, na drugi strani, interesi zadevnih oseb, da se njihov pravni položaj ne poslabša. Za presojo tega tehtanja, ki ga izvaja zakonodajalec Unije, niso pristojna nacionalna sodišča, temveč Sodišče. Pri tem je treba razjasniti, ali sme zakonodajalec Unije novo pravilo, v skladu s katerim ima dolžnik pred vsako naknadno izterjavo carinskega dolga 30 dni možnost, da izrazi svoje stališče, povezati z zadržanjem teka zastaralnega roka za to obdobje. Ker se v tem primeru z uvedbo absolutno veljavne pravice do izrazitve stališča v roku 30 dni pravni položaj dolžnika okrepi, Hoge Raad (vrhovno sodišče) meni, da ni mogoče trditi, da povezava z zadržanjem teka zastaralnega roka za to obdobje povzroči takšno poslabšanje pravnega položaja, da se člen 103(3) Carinskega zakonika Unije ne sme uporabljati. Ker pa glede tega vendarle obstajajo dvomi, Hoge Raad (vrhovno sodišče) zastavlja drugo vprašanje za predhodno odločanje.